

เรื่อง วัดพระธาตุลอย

รายละเอียด

พระบรมธาตุลอยตั้งอยู่ฝั่งซ้ายหรือตะวันออกของลำแม่ปิง หมู่ที่ 5 บ้านทุ่งจ๊ะ ตำบลบ้านนา อำเภอสามงา จังหวัดตาก องค์พระธาตุลอยเจดีย์ก่อด้วยอิฐโอบกปูนตอนบนชั้นหงายขึ้นไปหุ้มด้วยแผ่นทองจักโก ลงรักปิดทองยอดฉัตร องค์เจดีย์สูง 35 ศอก ฐานกว้างด้านละ 4 วามีเวียงแก้ว (กำแพง) ล้อมรอบทั้ง ๔ ด้าน ด้านใต้และด้านตะวันออกมีวิหารด้านละ 1 หลัง ด้านตะวันตกมีพระพุทธรูปไสยาสน์ 1 องค์ มีกำแพงล้อมรอบชั้นนอก 4 ด้านมีซุ้มประตูด้านใต้และด้านตะวันตก นอกกำแพงมีที่พัก 3 หลัง

พระบรมธาตุลอยนี้เป็นที่สักการะบูชาเคารพนับถือของพุทธศาสนิกชนมาแต่โบราณและถือเป็นประเพณีนมัสการพระบรมธาตุลอย ในวันเพ็ญเดือน 8 เป็นประจำทุกปี มีทั้งบรรพชิตและคฤหัสถ์ไปชุมนุมกันเป็นจำนวนมาก เริ่มตั้งแต่ขึ้น 15 ค่ำถึงแรม 1 ค่ำ เดือน 6 วัดพระบรมธาตุลอยนี้ไม่มีพระสงฆ์อยู่ประจำ แต่มีพระสงฆ์เจ้าอาวาสวัดหลวง วัดดอนแก้ว วัดท่าเดื่อ วัดศรีแท่น อุบาสก อุบาสิกา ตำบลบ้านนาเป็นผู้ดูแลปฏิญญา รักษาปฏิสังขรณ์ตลอดมา มีทั้งสมณะและคฤหัสถ์ได้พยายามค้นหาประวัติพระบรมธาตุลอยแต่ก็หาไม่ได้ จากคำบอกเล่าของผู้เฒ่าผู้แก่สืบทอดกันมา พระบรมธาตุลอยนี้เป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมา

สัมพุทธเจ้าต่างก็บูชาสักการะกราบไหว้เคารพนับถือเป็นปราชญ์ที่ศักดิ์สิทธิ์ ตั้งแต่บรรพบุรุษสืบต่อกันมา ครั้นเมื่อ พุทธศักราช 2542 หลวงพ่อครูบาแก้ว วัดทุ่งจะได้อัญเชิญพระเจดีย์ที่ชำรุด รื้อด้านทิศตะวันออกเพื่อซ่อมใหม่ ได้ถือฐาก่อนหนึ่งมีอักษรล้านนา เขียนไว้ว่า "เมื่อจุลศักราช 1080 ปางเมื่อพระกะโหมลงมาบัดดิน (อิฐ) ก่อเจดีย์วัดเกาะทรายงาม" ตามจารึกนี้ได้ว่าพระเจดีย์พระบรมธาตุลอยนี้ได้สร้างขึ้นเมื่อ พุทธศักราช 1080 เป็นเวลา 280 กว่าปีแล้ว

เมื่อปรากฏแจ้งเมื่อ พุทธศักราช 2496 กรมชลประทานได้สร้างเขื่อนกันแม่น้ำปิงที่ยันฮีใต้ (เขื่อนภูมิพลทางใต้) ตำบลบ้านนาเพื่อใช้น้ำหมุนเครื่องกำเนิดไฟฟ้า ที่ดินรอมแม่น้ำปิงเหนือที่สร้างเขื่อนขึ้นไปจะถูกน้ำท่วมถึง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ องค์พระเจดีย์และวัดพระบรมธาตุลอยก็จะถูกน้ำท่วมด้วย

เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2501 นายกฤษณ์ อินทโกศัย รองอธิบดีกรมศิลปากรกับนายช่างพร้อมด้วยนายอำเภอสามง่า กำนันผู้ใหญ่บ้าน และราษฎรตำบลบ้านนาให้นายช่างเจาะองค์พระธาตุเจดีย์ตอนบน ได้โอบรอบไปหนึ่งโอบประมาณ 1 กำครึ่ง ส่งประมาณ 12 นิ้ว โอบมีผอบเงินโอบเท่ากับผลทิมขนาดใหญ่ ในผอบเงินมีผอบแก้วในผอบแก้วมีพระบรมสารีริกธาตุขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สันฐานเท่าเมล็ดพันธุ์ฝักกาด 2 องค์ สีดอกพิกุล 1 องค์ จึงได้มอบให้แก่พระสงฆ์บ้านนา รักษาไว้ถึงเดือนมิถุนายน 2503 พระภิกษุสามเณรตำบลบ้านนาได้อพยพมาอยู่ที่ดินจัดสรรที่กรมชลประทานสร้างให้ในที่ดินจัดสรร พระบรมสารีริกธาตุพระบรมธาตุลอยก็ถูกอัญเชิญมาประดิษฐาน ณ วัดชลประทานรังสรรค์ด้วย ครั้นถึงพุทธศักราช 2506 ท่านครูบาภิชัยขาวปีซึ่งเป็นนักบุญแห่งล้านนาได้มาอำนวยการก่อสร้างพระเจดีย์ เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุ ณ วัดชลประทานรังสรรค์ ได้ลงมือวางอิฐเป็นปฐมฤกษ์ เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พุทธศักราช 2506 โดยฐานกว้างข้างละ 4 วาสูง 38 ศอก เดือนกรกฎาคม 2506 ได้ทำพิธีอาราธนาอัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ ขึ้นประดิษฐานไว้ในองค์พระเจดีย์ พร้อมด้วยฉัตรของเดิมที่นำมาจากตำบลบ้านนาประดิษฐานไว้บนยอดพระเจดีย์ แล้วให้นายช่างฉาบปูนองค์พระเจดีย์จนเป็นที่เรียบร้อย การสร้างพระเจดีย์ครั้งนี้สิ้นอิฐ 1,328,000 ก้อน รวมค่าใช้จ่าย 65,764 บาท กำลังทรัพย์ที่ได้มาก็อาศัยพุทธศาสนิกชนหลายบ้าน หลายเมือง หลายจังหวัด ช่วยกันบริจาคจนสร้างแล้วเสร็จ

คำสำคัญ : วัดพระธาตุลอย, โบราณสถาน

ที่มา : <http://www.danpranipparn.com/web/pratttas/pratta3mini2.html>

รวบรวมและจัดทำข้อมูล : กาญจนา จันทร์สิงห์

วันที่ : 2020-12-21

https://arit.kpru.ac.th/ap2/local/?nu=pages&page_id=1841&code_db=610009&code_type=TK006